

HAUR NARRATIBA

Bestea izan

HANDITZEN NAIZENEAN TXAKURRA IZAN NAHI DUT

Anne Schneider
TTtartalo, 2009 | 5 urtetik aurrera
24 orrialde. 8,75 euro

Asun AGIRIANO

Liburu onakerakutsi egiten du, eta ez du zertan esplizituki adierazi erakusteko asmoa.

Esku artean dugun liburuak bezalaxe, olgetan, konturatu gabe, ezpainetan irribarrea utziko digu... eta gogoan ikasbidea.

Idazle/ilustratzaile holandar honek orain arte prestatu dituen bi liburuak batera argitaratu zituen 2008an. Euskaraz iazko udan kaleratu ziren “Ekilorea” eta “Handitzen naizenean txakurra izan nahi dut” izenburupean. Biek ere euren sinpletasunean ez dute oihartzun berezirik lortu gure artean. Bigarren honen gainean jardungo gara oraingoa.

Nagusiok behin baino gehiagotan haur bati egiten diogun galderari erantzuten dio ipuinak, hortik abiatzen da bai izenburua, bai gaia bera: «Eta handia zarenean, zer?». Ideia bakar hori da ipuinaren ardatza. Mutil protagonistak txakurra izan nahiko du, lagunik handiena bera baitu. Hasieratik mutikoa eta txakurra dira protagonista bakarrak, ipuinaren erditik aurrera gurasoak eta lagunak agertzen dira. Izan ere, hasieran haurraren mundua txakurrak betetzen du, “Tim” bezalakorik ez dago, mutikoak txakurrarekin egiten ditu bere balentriak: txiza belarretan, lokatzatan ibili, putzuetan edan... Berak egin nahioko lituzkeen guztiak txakurrak egiten ditu.

Baina pentsatzen jarri eta beste batzuk ere hor dituela konturatuko da mutila: ama, adibidez, zeinekin gailera goxoak egiten dituen; aita, bizikletan ibiltzen irakasten baitio; Jasmin, eskolako lagunik xarmargarriena... Horiekin dabilenean, txakurrak traba egiten dio, horrelakoetan mutikoa izan nahi du eta ez “Tim” bezalakoa.

Ipuinak irakurleei adiskidetasunaren eta norberaren izaeraren garapenaren berri ematen die, eta erakusten die kontu desberdinak direla gai izatea eta nahi izatea.

Ahots narratiboa mutilarena da, baina “Tim” txakurrak izaera propioa du. Lagun minak diren heinean, biak dira protagonista.

Marrazkiak dira, ordea, ipuin honetan funtsezkoena. Soilik marrazkiei erreparatuta ere, ondo ulertuko genuke istorioaren nondik norakoa. Letrak ezabatuz gero (letra larriak, argitaletxeak aukeratuta, irakurle hasiberrientzat egokiagoak direlakoan), erraz asmatzen da istorioa. Beste garai batzuetako ilustrazioak dirudite; izaera oso sinplea dute, xaloak eta zuzenak dira, alaiak; irudiek gozotasuna transmititzen dute. Badute nolabait haurtzaroaren xalotasuna, baina txepelak izan gabe.

Koloreen erabilera oinarritzakoa da, berdea eta urdina dira nagusi, naturaren koloreak. Mugimendua eragiten duten marrazkiak dira, horrela jostatzen baitira lagun biak, arineketan eta jauzika. Ez dago kolore ilunik edo irudi abstrakturik. Ingurua, pertsonaiak bezala, garbia eta gardena da.

Badute, halere, berritasun ukitua. Irudigileak xehetasun bitxiak agertzen ditu orriotan, testuak berak ematen ez dizkigunak. Ezkerreko orrialdea jarduera nagusiaren osagarri da. Irakurleari egiten dizkion keinuak dira, gordeta dagoen mezua. Horrela, bada, hitzek baino ilustrazioek ematen dute informazio gehiago. Proposamen interesgarria da, inolaz ere.

Horregatik pasa zaigu liburu oharkabean: ilustrazio errazak, errazegiak, agian; irakurtzera bideratuta dauden hizkiak. Nonbait, apaletan geratu da ipuina hainbat hilabetetan. Alabaina, hartu du bere toki, merezi du erakustea, begirada alaitu egingo digun ipuina baita.

aaagiriano@gmail.com

Tere IRASTORTZA

«Má Vlast», Nire aberria

Euri jasa batek zeharka eraso eta arkupe bat aurkitu dinagu itsaso bazterrean. Itsasoa masa gris batek mugatzen zinan eta itsasoa olatuetan apartu eta gero apurtu egin dun. Eta autora bidea hartu dugunerako ostarte urdinek udaberriaren indar eta grina erakutsi dinat, geure lur hau bustitzen denean, geure bide-etako asfaltoari ere lur kutsua emango baliote bezala.

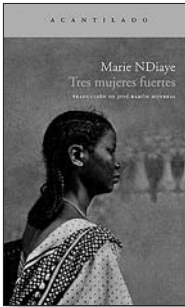
Halaxe dun geure izate hau aspaldion, bidegurutze bakoitzean zerbaitek eraso gaitin, eta alde guztietan atezuan bizi garela iruditzen zaidan.

Barandiaranek zionan bere ondorengo euskal kultura –kultura oro gisara zedarritzen duten arau, ohitura eta erritoez gain– definituko zuela euskal kulturari buruzko kontzientziak ere. Geurezko egiten gaituen kulturak, geurezko hautatu behar izanak sortutako hausnarketa batek euskal izaera barru-barrutik berrituko zuela.

Modu bertsuan, ziurren, Smetanak ez zinan “Nire aberria” izeneko sinfoniarik idatziko husitek gerla galdu ez balute, eta harrezkero txekiarren gogoan Sarka neska-gudariaren edota Vlanik mendiaren erraietan bizi den zaldun ejertzito eskergaren zain ez balira izan, eta Moldava ibaiaren izena txekieraz Vltava ez balitz.

Modu bertsuan, neuk ere, uste dinat, Oihenartek ez zuela bere herria Pirinioen bi aldeetan bizi den herri gisara definitu beharrik izango, eta Orixek ez zuela “Euskaldunak” idatzi beharrik izango, eta geu naturarekin armonian biziko bagina ez genukeela ekologian pentsatuko, eta gizarte honetako indarkeria gabe ez ginatekeela hain feminista edota bakezale izango, eta nonahi euskaraz bizi ahal izango bagina ez ginatekeela euskaltzale izango eta beti esanezinaren laino mehe batek estaliko ez balu gure hizkera ez ginatekeela abertzale izango, eta gaur ez ginatekeela hain harro sentituko euskaldun iza-teagatik.

KALERATU BERRIAK

PRESERVANDO
LA DIGNIDAD

TRES MUJERES FUERTES
Marie NDiaye
Acantilado, 2010
296 páginas. 20 euros

Tres peripecias, íntimamente relacionadas, de tres mujeres que dicen no. Norah, Fanta y Khady Demba, cada una a su manera, luchan con firmeza y obstinación por preservar su dignidad ante las humillaciones que la vida les inflige. “Tres mujeres fuertes” ha sido galardonada con el Goncourt 2009.

DESDICHAS DE UN
HOMBRE SENCILLO

CUENTAS PENDIENTES
Martín Kohan
Anagrama, 2010
184 páginas. 15 euros

¿Cuánta desgracia puede llegar a caber en la vida de un hombre sencillo? “Cuentas pendientes” es el retrato de una vida en la que el fracaso lo alcanza todo. No hay cosa en la patética rutina del protagonista aparente de esta novela que no merezca compasión. Pero el narrador que se ocupa de él no siente la menor lástima...

HUMOR, EROTISMO
E INTRIGA POLICIAL

PRÍAPOS
Daniel Chavarría
Txalaparta, 2010
220 páginas. 18 euros

Un médico rural en la zona oriental de Cuba acude a la comunidad de Cuchufli Arriba a atender varios casos de priapismo. Una vez allí, investiga el porqué de tan inexplicable fenómeno. Partiendo de este argumento, Chavarría realiza un estudio de la sociedad cubana a través de la relación entre cuatro amigos de la infancia.

ERROMANTIZISMOAREN
ANTIPODETAN

GALERNA
Iratxe Esnaola
Elkar, 2010
92 orrialde. 11 euro

Iratxe Esnaolaren lehenengo liburu hau, Agustín Zubikarai nobela laburren sariketa irabazi zuena. Sargori giroan kokatuta, itsasertzeko hiri turistiko batean, lau pertsonaia dira protagonista. Lauren artean harreman sare bat hedatuz doa, gero eta nahasiagoa, guztiak ere korapilatuko dituen.